

กระบวนการพัฒนาเยาวชนตามหลักการ
หมู่บ้านรักษาศีล 5 เชิงพุทธบูรณาการ
ในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา*

The Youth Development Process Based on
the Five Precepts Village Model of Buddhist
Integration in Dan Khun Thot District,
Nakhon Ratchasima Province

พระครูวินัยธรคุณ จันทสีโล^{1*}, ประพันธ์ ศุภสร¹, ดวงเพชร สมศรี¹ และ วุฒินันท์ กันทะเตียน²
Phrakruvinaitorn Koon Candasilo¹, Prapan Supasorn¹,
Toungpetch Somsri¹ and Wutthinant Kantatian²

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹Graduate School, Mahachulalongkorntajavidyalaya University, Thailand.

²คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

²Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University, Thailand.

^{1*}Email: koonchanthasrilo@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อบูรณาการกระบวนการพัฒนาเยาวชนด้วยหลักการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า

โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา มีเป้าหมายเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ชุมชนโดยความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียนตลอดทั้งผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา ทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ เป็นการสร้างสรรค์กิจกรรมให้เกิดความสามัคคีขึ้นในชุมชน โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้ขับเคลื่อนโครงการ มีการสร้างแรงจูงใจให้ชุมชนรักษาศีล 5 มีขั้นตอนการดำเนินโครงการ เริ่มจากการแต่งตั้ง

ตั้งคณะกรรมการ กำหนดวิธีดำเนินโครงการ และมีการติดตามประเมินผล โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้นำ มุ่งเน้นการสร้างควมดีมีมิตรไมตรีที่ดีต่อกันในชุมชน ปัจจัยที่ทำให้โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ประสบผลสำเร็จคือทุกฝ่ายต้องให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง อุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมให้มากที่สุด ส่วนกระบวนการสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาเยาวชนตามหลักหมู่บ้านรักษาศีล 5 เชิงพุทธบูรณาการมีองค์ประกอบปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านครอบครัว 2) ปัจจัยด้านการศึกษา 3) ปัจจัยด้านหน่วยงานรัฐ และ 4) ปัจจัยด้านสังคม

คำสำคัญ: กระบวนการพัฒนาเยาวชน; หมู่บ้านรักษาศีล 5; พุทธบูรณาการ

Abstract

This article is intended to integrate the youth development process based on the five precepts village model in Dan Khun Thot District, Nakhon Ratchasima Province. It is a Qualitative Research.

The results of the study were found that:

The main purpose of the project entitled ‘the five precepts village model in Dan Khun Thot District Nakhon Ratchasima Province’ is to cultivate a good quality of life in the community. However, it needs to cooperate with families, Buddhist monasteries and school institution including with the community leaders and religious headers both Buddhist monks and lay peoples. In particular, the creational activities have organized for the harmony in the community; and the project always forwarded and motivated by Buddhist monks to promote the five precepts in the community. Future more, the project has organized in forms such as the committee reforming, the project’s process, monitoring and evaluation by emphasizing on cultivation to have a good friendship and relationship. Therefore, the factors that caused projects successfully in observing the five precepts were as follows; all participators have to cooperate seriously and have to dedicate the greatest benefit as soon as possible. The process of knowledge cultivation for youth based on principles of the five precepts village model of Buddhist integration has four factors, namely; 1) Family factor 2) Educational factor 3) Governmental factor and 4) Social factor.

Keywords: Process of Youth Development; Five Sila Village Model; Buddhist Integration

บทนำ

เด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรที่จำเป็นของสังคมและเป็นอนาคตของชาติ นั้นหมายถึงว่าเด็กเหล่านั้นต้องได้รับการพัฒนาความสามารถทางด้านความคิด ทักษะคิด และปัญญาอย่างถูกต้อง ถูกทาง และถูกระบบ เยาวชนมีโอกาสเสี่ยงต่อการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข สิ่งเสพติด การทำผิดกฎหมายบ้านเมือง จึงจำเป็นจะต้องมีภูมิคุ้มกัน คือ ความรู้ความเข้าใจต่อภัยรอบตัว ไม่ว่าจะเป็นภัยจากยาเสพติด การติดเกมส์ การดื่มสุรา สูบบุหรี่ ในเรื่องความรักก็ต้องให้ความเข้าใจ รักได้แต่ก็ขึ้นอยู่กับช่วงวัยที่เหมาะสม ให้เยาวชนได้มีภูมิคุ้มกันทางด้านความคิด นำพาชีวิตไปสู่เส้นทางที่ดีงามบนพื้นฐานของความพอเพียง พอดีตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง และจิตสำนึกร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคม มีความกตัญญูต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์การพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีได้ก็ต้องใช้หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา ซึ่งอย่างน้อยก็ต้องใช้ให้ศีล 5 เพราะผู้ศีลเป็นหลักธรรมประกันความปลอดภัยให้กับตนเอง (National Office of Buddhism, 2014) สร้างวัฒนธรรมแห่งสันติสุขเพราะการแบ่งปัน อยู่ร่วมกับบุคคลอื่นบนฐานของการเคารพ และการให้เกียรติแก่กันและกันแม้ว่าจะไม่รู้จักกันมาก่อนก็ตาม (Phrakhrupariyatrattananuyut, 2017)

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานราชการที่มีภาระหน้าที่ในการส่งเสริมให้สังคมไทยมีคุณธรรมจริยธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา จึงได้กำหนดโครงการกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพให้เด็ก เยาวชนและประชาชนทุกเพศทุกวัยได้นำหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้กับตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติที่ประชุมมหาเถรสมาคมได้มีมติเห็นชอบโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5” (The Sangha Supreme Council of Thailand, 2014) ซึ่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติร่วมกับทุกภาคส่วนในจังหวัดขับเคลื่อนโครงการโดยมีหลักการให้พุทธศาสนิกชนได้น้อมนำหลักศีล 5 มาประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน ตามแนวทางของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล จำนวน 5,914 หน่วยทั่วประเทศ ที่ได้ดำเนินการตามหัวข้ออบรม 8 หัวข้อ คือ ศีลธรรมและวัฒนธรรม สุขภาพอนามัย สัมมาชีพ สันติสุข ศึกษาสงเคราะห์ สาธารณสงเคราะห์ กตัญญูตเวติตาธรรม และสามัคคีธรรมโดยมอบหมายให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ร่วมกับคณะสงฆ์ หน่วยงานราชการ สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรเครือข่ายชาวพุทธ ได้ขับเคลื่อนโครงการเพื่อสนับสนุนนโยบายดังกล่าว เพื่อเยาวชนจะได้มีสติมีจิตสำนึก มีศีลธรรมและคุณธรรมจริยธรรมเป็นเครื่องคุ้มครองจิตใจ ทำให้เยาวชนและชุมชนเข้าใจนำไปปฏิบัติตามแนวทางของหลักพระพุทธศาสนา เยาวชนและชุมชนจะได้รักใคร่ สามัคคีกลมเกลียวกัน เกิดความสงบสุขขึ้นในสังคมหมู่บ้านนั้น เพราะศีล 5 เป็นบ่อเกิดแห่งคุณงามความดี เพราะการร่วมมือกันทุกฝ่าย ทำให้เยาวชนและชุมชนเกิดความสามัคคีเป็นเกราะป้องกันภัยจากภายนอกและภัยภายในครอบครัวตนเองได้อย่างยั่งยืนประเทศชาติก็จะเจริญด้วยประชากรที่มีคุณภาพตลอดไป อันเป็นหลักการทางพระพุทธศาสนาเป็นตัวขับเคลื่อนโครงการ ใช้เป็นตัวแบบในการ

สร้างทางเลือก (Alternatives) อีกรูปแบบหนึ่งในฐานะเป็นเครื่องมือ (Tool) หรือเป็นแกนหลักที่จะนำไปใช้ได้จริงในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของมนุษย์เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของสังคมไทยปัจจุบัน (Phrakhrusunthonkhemapinan, 2017)

การมีศีลตามแนวทางพระพุทธศาสนาจะผลดีต่อสังคม เพราะความสำนึกในการรักษาศีล หรือปฏิบัติตามศีล ได้แก่การฝึกหัดขัดเกลาดนเอง เพื่อความก้าวหน้าในคุณธรรมที่ยิ่งๆ ขึ้นไป และการคำนึงถึงประโยชน์ของผู้อื่นหรือของสังคม (Nyani, 2018) เพื่อประโยชน์อันจะทำให้เกิดความดำรงอยู่ด้วยดีของชุมชนของประชาชนในสังคม (Phra Brahmagunabhorn P. A. Payutto, 2009) นอกจากนี้การมีศีลจะส่งผลดีต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม ดังโอวาทของสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (ช่วง วรปุณโณ) ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช ได้ประทานไว้ เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2556 ความว่า “อันว่าศีล 5 เป็นการสำคัญมนุษย์ เมื่อทุกคนมีศีล 5 ด้วยกัน สังคมนั้นๆ คือ ประชาชนย่อมจะอยู่เย็นเป็นสุข เมื่อเป็นไปได้ ขอให้ชื่อหมู่บ้านนั้นว่า หมู่บ้านรักษาศีล 5” ซึ่งเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (National Office of Busdhisim, 2014) สามารถกระตุ้นให้รู้จักบาปบุญคุณโทษในการรักษาหลักเบญจศีลเบญจธรรมในการดำเนินชีวิต ควรส่งเสริมคนทำดีและยกย่องชมเชยให้ชุมชนทราบ ไม่ปกป้องคนชั่วและเพิ่มบทลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่ทำตามกฎและกติกาให้เห็นเป็นรูปธรรมเพื่อการเน้นให้มีสติทบทวนการกระทำของตนอย่างสม่ำเสมอ (Promdee, 2011) การปฏิบัติตามหลักศีล 5 เป็นการรักษากฎเกณฑ์ ในการอยู่ร่วมกันในสังคมเอาไว้ สามารถสร้างจิตสำนึก ทำให้สังคมเป็นระเบียบเรียบร้อยและสันติสุข จึงควรรักษาและพัฒนา โดยการส่งเสริมการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักศีล 5 เพื่อร่วมสร้างสังคมที่สงบสุข (Atthakorn, 2014) โดยอาศัยความปรารถนาดีต่อกัน ทั้งทางกาย วาจา ใจ ความประพฤติที่เรียบร้อย มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน และ เกื้อกูลในสิ่งที่ขาดแคลน สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข ในการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมที่รวดเร็วและซับซ้อน จำเป็นต้องมีการเสริมสร้างความแข็งแกร่งของโครงสร้างเยาวชนและชุมชนต่างๆ ภายในประเทศให้มีศักยภาพ มีการพัฒนาที่เป็นธรรม สร้างความเข้มแข็งในเยาวชนและชุมชน พันพูนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้สมบูรณ์มั่นคง เพื่อเป็นรากฐานการดำรงชีวิตของเยาวชนและชุมชนและสังคมไทย ด้วยการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ ศีล 5 มาประยุกต์ใช้ในสังคมชุมชนให้เป็นรูปธรรมที่ยั่งยืนแบบธรรมชาติได้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจปัญหาการพัฒนาเยาวชนตามหลักหมู่บ้านศีล 5 ซึ่งได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายในเขตอำเภอด่านขุนทด ซึ่งอำเภอด่านขุนทดโดยเฉพาะคณะสงฆ์ได้มีการพัฒนาและเร่งส่งเสริมในการใช้ศีล 5 ในการแก้ไขปัญหาสังคม ด้วยเหตุนี้หากมีการศึกษากระบวนการพัฒนาเยาวชนตามหลักหมู่บ้านศีล 5 เชิงพุทธบูรณาการก็จะทำให้เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะสามารถพัฒนาเยาวชนให้มีประสิทธิภาพซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อบูรณาการกระบวนการพัฒนาเยาวชนด้วยหลักการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยคุณภาพและภาคสนาม (Qualitative Research) ซึ่งมีลำดับและขั้นตอนในการดำเนินวิจัยดังต่อไปนี้

1) การศึกษาเอกสาร (Documentary Research) เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาเยาวชนตามหลักการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา โดยทำการศึกษาจากเอกสารที่เป็นข้อมูลชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ พระไตรปิฎก และชั้นทุติยภูมิ (Secondary Source) ได้แก่ วรรณคดี ตำรา คู่มือ หนังสือ บทความ รายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ เพื่อนำข้อมูลมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

2) การเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Research) เพื่อให้ทราบกระบวนการพัฒนาเยาวชนตามหลักการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลในภาคสนาม

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1) ด้านพื้นที่ในการวิจัย ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในจังหวัดนครราชสีมา

2) กลุ่มเป้าหมาย พระภิกษุสงฆ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้นำชุมชน – กำนัน - ผู้ใหญ่บ้าน ที่อยู่ในพื้นที่วิจัย อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการพัฒนาเยาวชนตามหลักการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เชิงพหุบูรณาการ ในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีคำถามกำหนดไว้แน่นอน การนำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างไปใช้ในการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้รู้ โดยสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1) ศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลพื้นฐานจากแหล่งข้อมูลต่างๆ โดยการศึกษาค้นคว้าก่อนที่จะเข้าไปเก็บข้อมูลภาคสนาม ในขณะที่เก็บข้อมูลภาคสนามและหลังจากการเสร็จสิ้นการเก็บข้อมูลภาคสนาม เพื่อศึกษาการพัฒนาเยาวชนตามหลักการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เจริญพุทธธรรม ในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา โดยทำการศึกษาจากเอกสาร ได้แก่ ตำรา คู่มือ หนังสือ บทความ อินเทอร์เน็ต รายงานการวิจัย และคุณลักษณะที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวความคิดการวิจัย

2) การเก็บข้อมูลภาคสนาม เพื่อศึกษาเชิงลึกในพื้นที่วิจัยกับ กลุ่มผู้รู้ โดยการใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3) รวบรวมแบบสอบถามสัมภาษณ์ที่ได้คืนมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อใช้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลและจัดกระทำข้อมูลเรียบร้อยแล้วจากการสำรวจ การสัมภาษณ์ นอกจากนั้นได้บันทึกข้อมูลลงในสมุดบันทึกในลักษณะบรรยาย เพื่อสรุปผลการศึกษา พร้อมกับวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งนำเสนอข้อมูลในลักษณะวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาและการพัฒนาเยาวชนตามหลักหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเยาวชนที่ส่งผลต่อการขาดศีลธรรมในการดำเนินชีวิต โดยเริ่มมาแต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับครอบครัว จนมาถึงปัญหาระดับประเทศ โดยที่มีให้เห็นกันในสังคมทั่วไป โดยมาจากปัญหาในเรื่องการนิยมทางด้านวัตถุของกลุ่มเยาวชนที่ขาดการยับยั้งชั่งใจในการอุปโภค บริโภคสิ่งของในชีวิตประจำวัน เกิดเป็นพฤติกรรมการใช้สิ่งของที่มีความฟุ่มเฟือย การไม่รู้จักคุณค่าของวัตถุสิ่งของ เมื่อมีความต้องการเพิ่มมากขึ้น จนกลายมาเป็นพฤติกรรมการลักขโมย การใช้ความรุนแรงที่เพิ่มขึ้น ทั้งในครอบครัว และสังคมที่อยู่ ซึ่งมีให้เห็นกันบ่อยครั้ง ที่เยาวชน หรือวัยรุ่นยกพวกตีกันสถานศึกษา และในที่สาธารณะ ปัญหาการชู้สาวที่เกิดขึ้นกับเยาวชนที่มีให้เห็นในกลุ่มเยาวชน ตั้งแต่ระดับมัธยม ไปจนถึงระดับมหาวิทยาลัย อันนำมา

สู่ในเรื่องของการท้องก่อนแต่ง การท้องก่อนวัยอันควร เป็นปัญหาสังคมที่ตามมามากมาย ปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี การใช้สื่ออินเทอร์เน็ตที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ต่อข้อมูลต่างๆ จนถึงการเข้าถึงสื่อลามกต่างๆ ที่มากระบบทางอินเทอร์เน็ต อันส่งผลต่อปัญหาการขาดศีลธรรมของเยาวชนที่เกิดขึ้นในสังคม และสร้างความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้อย่างชัดเจนในสังคมทั่วไป

พฤติกรรมที่เป็นปัญหาที่นำไปสู่การผิดศีลข้อที่ 1 ของเยาวชน โดยมีปัญหาจากการแก้ปัญหาของเยาวชนที่ไม่ตก อันนำมาความเครียดในการดำเนินชีวิต แล้วส่งผลกระทบให้กลายเป็นปัญหาคือความรุนแรง การทะเลาะวิวาทเกิดขึ้นตามมา เกิดความกดดันจากกลุ่มต่างๆ ที่ต้องการให้เด็กและเยาวชนเป็นในสิ่งที่ตนเองต้องการ โดยไม่ถามถึงสิ่งที่เด็กชอบ และศักยภาพที่เกิดขึ้นในการกระทำต่อสิ่งต่างๆ ปัญหาการผิดศีลข้อที่ 2 ของเยาวชน ที่นำไปสู่ปัญหาการลักทรัพย์ที่มีให้พบเห็นกันบ่อยมากที่สุด นั้นมาจากพฤติกรรมเกมของเด็กเยาวชน เมื่อเล่นไปจนมีพฤติกรรมที่อย่าขาดจากการเล่นเกมได้ “เพราะพฤติกรรม คือ การกระทำใดๆ ก็ตามซึ่งสามารถสังเกตได้โดยบุคคลอื่นหรือโดยการใช้เครื่องมือพฤติกรรมมิได้หมายความว่าเฉพาะแต่เพียงการแสดงออกทางด้านร่างกายภายนอกเท่านั้นยังรวมไปถึงการกระทำหรือกิจกรรมภายในความรู้สึกของบุคคลด้วย” (The Ecclesiastical Provincial Governor of Nakhon Ratchasima, 2017)

ผู้เล่นมีความต้องการเล่นเพิ่มมากขึ้น จึงต้องหาเงินเพื่อนำมาใช้ในการเล่น โดยการก่อเหตุลักทรัพย์ที่จะทำให้ได้เงินในการเล่น นอกจากสาเหตุที่เกิดขึ้นมาจากการเล่นเกมแล้ว ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงดูในครอบครัวก็มีส่วนที่เกี่ยวข้องเช่นกัน เนื่องมาจากสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของเยาวชนในสังคม โดยเริ่มมาจากครอบครัวที่มีความไม่พร้อมในการมีบุตร เกิดปัญหาภาวะตกต่ำทางเศรษฐกิจของครอบครัว อันนำมาสู่ปัญหาที่เกิดขึ้นทางเพศตามมา ครอบครัวมีความแตกแยก ไม่มีความอบอุ่น ไม่มีคนที่คอยให้การอบรมสั่งสอนอย่างใกล้ชิดทั้งผลกระทบทางด้านความผิดเคืองทางด้านเศรษฐกิจความเป็นอยู่ที่จะส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ในสังคม ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตั้งครรภ์ของวัยรุ่น และการนำมาซึ่งการผิดศีลข้อที่ 3 โดยที่มีการเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่น ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดความอยากรู้อยากลองตามมาของวัยรุ่น ที่จะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นในเรื่องของเพศเพิ่มมากขึ้น และปัจจัยที่เกิดขึ้นอย่างหนึ่ง โดยมาจากการรับรู้สื่อที่เกิดขึ้นในสังคม ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยที่ไม่รู้เท่าทันสื่อที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ การประพฤติผิดศีลข้อที่ 4 มิให้พบเห็นกันทั่วไปในสังคม โดยการพูดโกหก พูดเท็จ พูดคำหยาบ พูดส่อเสียด พูดเพ้อเจ้อ พูดหลอกลวง พูดในสิ่งที่ไม่มีประโยชน์ อันทำให้เกิดการผิดศีลข้อที่ 4 ได้ ในกลุ่มของเยาวชนทั่วไปที่พบในสังคม การพูดคำหยาบมิให้พบเห็นอยู่บ่อยครั้ง จนถึงได้ว่าเป็นเรื่องปกติในสังคม ที่จริงแล้วการพูดในสิ่งเหล่านี้ เป็นการนำไปสู่การผิดศีลข้อที่ 4 ได้โดยไม่รู้ตัว และการดื่มสุรา เป็นพฤติกรรมที่ทำให้ผิดศีลข้อที่ 5 ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลที่ดื่มสุรา ทั้งต่อร่างกายของบุคคลที่ดื่มเข้าไป อันจะส่งผลกระทบโดยตรง และส่งผลกระทบต่อโดยส่วนร่วมในสังคมนอกข้าง ปัจจุบันพฤติกรรมการดื่มสุราของเยาวชนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และเกิดเป็นวงกว้างเพิ่มมากขึ้น จำนวนคนที่มีอายุน้อยเพิ่มมากขึ้นในการดื่มสุรา และการเกี่ยวข้องกับอบายมุขต่างๆ ที่อยู่ในสังคม

การบูรณาการกระบวนการพัฒนาเยาวชนด้วยหลักการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

1. แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาเยาวชนตามหลักหมู่บ้านศีล 5

แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาเยาวชนตามหลักหมู่บ้านศีล โดยยึดหลักปฏิบัติดังนี้

1) ด้านครอบครัว สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่เป็นหลักสำคัญที่สุดของสังคม ทำหน้าที่หล่อหลอมและขัดเกลาความเป็นมนุษย์ให้แก่สมาชิกของครอบครัวและเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป ซึ่งตามแนวทางของพระพุทธศาสนานั้น ครอบครัวหมายถึง กลุ่มบุคคลที่ประกอบด้วยสามีภรรยาที่ได้เพิ่มสถานภาพเป็นบิดาและมารดา รวมถึงบุตรธิดา ซึ่งแต่ละฝ่ายต้องมีพันธะทางศีลธรรมและต้องมีความตระหนักในหน้าที่ของตน การเกิดขึ้นของสถาบันครอบครัวเริ่มแรกเป็นความต้องการพื้นฐานคือความต้องการทางเพศ ต่อจากนั้น จึงขยายเป็นความต้องการด้านความมั่นคงของครอบครัวและความมั่นคงของคุณภาพชีวิตในด้านเศรษฐกิจและการปกครองของสมาชิกต่อไป สิ่งที่มีอิทธิพลต่อชีวิตคู่มีทั้งเหตุในปัจจุบัน รวมไปถึงเหตุในอดีต คือการอยู่ร่วมกันในกาลก่อน

2) ด้านการศึกษา สถานศึกษาควรมีแนวทางในการส่งเสริมกิจกรรมของเยาวชน อันจะเกิดประโยชน์กับการจัดการศึกษาที่ควบคู่ศีลธรรม ย่อมส่งผลถึงเยาวชนมีความคล้อยตามจุดมุ่งหมายระดับต่างๆ ของการพัฒนาทางด้านพระพุทธศาสนา กิจกรรมอันเนื่องจากการศึกษาเป็นวิธีการที่มุ่งประสงค์ไปสู่อุดมการณ์หรือประโยชน์ในพระพุทธศาสนา และจุดมุ่งหมายในพระพุทธศาสนาก็มีหลากหลายระดับ ซึ่งขึ้นอยู่กับเป้าหมายที่จะจัดกิจกรรมส่งเสริมนั้นๆ ตามโอกาสและเวลาดังกล่าว

3) ด้านหน่วยงานรัฐ การสร้างเด็กและเยาวชนให้เป็นมนุษย์ที่ประกอบด้วยศีลธรรมเพื่อรับผิดชอบต่อบทบาทและทำหน้าที่ในฐานะที่พึงปฏิบัติต่อครอบครัว สังคม และประเทศชาตินั้นถือว่าเป็นปัญหาและเป็นภาระหนักอึ้งยิ่งสำหรับการขับเคลื่อนที่จะพัฒนาระบบความคิดของเยาวชนให้เห็นถูกต้องได้ ในภาวะสังคมที่บุคคลส่วนใหญ่ยังคงมุ่งมั่นแสวงหาความสุขภายนอกคือวัตถุนิยม เพื่อมาตอบสนองความต้องการที่เกินความจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในสังคม

4) ด้านสังคม เป็นการช่วยเหลือในการพัฒนาตามนโยบายของทางรัฐบาล ที่มีแผนงานแล้วกระจายไปสู่ภูมิภาค เพื่อที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ขาดความกลมกลืนระหว่างความเป็นสากลกับฐานทางสังคมและวัฒนธรรมไทย และไม่เน้นการปลูกฝังอย่างต่อเนื่องและจริงจังทางด้านคุณค่า คุณธรรม และจิตวิญญาณของความเป็นครู จึงทำให้ครูไม่สามารถเป็นพลังหลักในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา

2. กระบวนการสร้างองค์ความรู้เชิงพุทธบูรณาการ

การสร้างองค์ความรู้เชิงพุทธบูรณาการ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในชุมชน หรือสังคม เพื่อให้เข้าใจในการปฏิบัติ พร้อมทั้งการนำความรู้มาถ่ายทอดเยาวชนในสังคม ให้เกิดความเข้าใจตามหลักพระพุทธศาสนา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ด้านครอบครัว เป็นส่วนความสัมพันธ์ระหว่างพ่อ แม่ และบุตรธิดาต้องมีความสัมพันธ์โดยสายเลือด ผู้ปกครองจะต้องแนะนำ หรืออบรมพร่ำสอนให้รู้จักคุณค่าของความเป็นคนดีมีความกตัญญูทวดเวทิต่อบุพการี ทั้งมีความเคารพต่อบุพการีและผู้มีพระคุณ รู้จักให้เกียรติคนอื่นในทางที่ถูกต้องเหมาะสม และปลูกจิตสำนึกของเยาวชนให้ตระหนักถึงคุณค่าของคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมแก่ตนเองในการที่จะนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

2) ด้านการศึกษา ต้องให้บริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ โดยถ่ายทอดหรือปลูกฝังเนื้อหาความรู้ความเข้าใจที่เหมาะสมเตรียมเด็กก่อนวัยเรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ และจัดให้เด็กในวัยเรียนได้รับการศึกษาเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองต่อเนื่องให้โอกาสทางการศึกษา โดยเข้าถึงผู้รับบริการที่ไม่สามารถเข้ารับการศึกษาตามปกติที่มีอยู่หลากหลาย การจัดการศึกษาลักษณะนี้มุ่งไปที่ผู้ด้อยโอกาสต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มิฐานะยากจน ผู้ที่พลาดโอกาสได้รับการศึกษาในบางช่วงของชีวิต ตอบสนองความต้องการทางการศึกษาระดับสูงในเชิงคุณภาพ และพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลให้เต็มตามความสามารถ และตอบสนองวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศ วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาข้อนี้เน้นการพัฒนามนุษย์ในลักษณะเชิงพุทธบูรณาการ

3) ด้านหน่วยงานรัฐ องค์กรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญแก่เยาวชน ถึงกระนั้นสื่อมวลชนเหล่านี้มีหลายประเภท ซึ่งมีส่วนในการขัดเกลาทางสังคมแก่นุชนในด้านต่างๆ ตั้งแต่ความคิด ความเชื่อ แบบของความประพฤติ เพราะสื่อมวลชนมีทั้งการให้ความรู้และความเพลิดเพลิน โดยเฉพาะอิทธิพลของสื่อมวลชนที่สำคัญคือการให้ข่าวสาร ข่าวสารนี้มักเป็นลายลักษณ์อักษร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับข่าวนั้นไม่ว่าจะเป็นนักเขียน บรรณาธิการ และผู้จัดทำ มีส่วนช่วยครอบครัว โรงเรียนในการขัดเกลา เช่น หนังสือพิมพ์เสนอข่าวเด็กเรียนดี พ่อแม่อาจจะสั่งให้ลูกอ่านเพื่อเป็นการเอาเยี่ยงอย่าง หรือครู ปัจจุบันก็สั่งให้นักเรียนตัดข่าวเก็บข่าวมารายงานหน้าชั้นหรือติดที่บอร์ดหน้าห้อง หรือกลุ่มเพื่อนเห็นแพชั่นแปลกๆ ใหม่ๆ อาจจะลอกเลียนแบบไปก็ได้เพื่อให้เข้าสมัยนิยม เป็นต้น

4) ด้านสังคมในการสร้างองค์ความรู้เชิงพุทธบูรณาการ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน หรือสังคม เพื่อให้เข้าใจในการปฏิบัติ พร้อมทั้งการนำความรู้มาถ่ายทอดเยาวชนในสังคม ให้เกิดความเข้าใจตามหลักพระพุทธศาสนา การศึกษาที่เกิดขึ้นตามวิถีชีวิตที่เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ จากการทำงาน จากบุคคล จากครอบครัว จากชุมชน จากแหล่งความรู้ ต่างๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความบันเทิง และการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยมี ลักษณะที่สำคัญคือ ไม่มีหลักสูตร ไม่มีเวลาเรียนที่แน่นอน ไม่จำกัดอายุ ไม่มีการ ลงทะเบียน และไม่มีการสอน ไม่มีการรับประกาศนียบัตร มีหรือไม่มี

สถานที่แน่นอน เรียนที่ไหนก็ได้ ลักษณะการเรียนส่วนใหญ่เป็นการเรียนเพื่อความรู้และนันทนาการ อีกทั้งยังไม่จำกัดเวลาเรียน สามารถเรียนได้ตลอดเวลาและเกิดขึ้นในทุกช่วงวัยตลอดชีวิต

นอกจากนี้หลักปฏิบัติตามพระพุทธศาสนายังวางหลักการทางด้านสังคมให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติโดยยึดหลักของวิชาและกรุณาด้วยหลักการดังกล่าวในการพัฒนาเยาวชนจึงพิจารณาองค์รวมทางด้านร่างกายจิตใจสติปัญญาบุคลิกภาพและ “ความสัมพันธ์กับเยาวชนและบุคคลที่แวดล้อมทั้งนี้โดยมีคุณธรรมเป็นแกนของการพัฒนาทุกด้านคุณธรรมที่นำสู่จุดมุ่งหมายของการเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์นั้นคือการที่เยาวชนได้รับฝึกอบรมให้ละเว้นความชั่วทำความดีให้ถึงพร้อมทำจิตใจให้บริสุทธิ์” (Teacher Expertise of Bansaprang School, 2017) นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมในสถานศึกษาเพื่อสร้างความอบอุ่นให้แก่เยาวชน และยังเป็นการพัฒนาร่างกายให้เกิดความสมบูรณ์ ได้รับความรู้และกิจกรรมสามารถพัฒนาให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติทั้งกายและวาจา ให้เกิดความสุจริตไม่ผิดศีลธรรม (Director of Huayjoralche School) “โดยให้นักเรียนการสำรวมกายที่ถูกต้องเป็นปกติ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด “ให้มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การเรียน มีการรณรงค์เรื่องความประพฤติสุจริตสอนให้รู้จักดำรงชีวิตโดยนำหลักศีลธรรมเป็นแนวทางในการประพฤติตน”

สรุป

การสร้างองค์ความรู้เชิงพุทธบูรณาการ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน หรือสังคม เพื่อให้เข้าใจในการปฏิบัติ พร้อมทั้งการนำความรู้มาถ่ายทอดเยาวชนในสังคม ให้เกิดความเข้าใจตามหลักพระพุทธศาสนา การศึกษาที่เกิดขึ้นตามวิถีชีวิตที่เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์จากการทำงานจากบุคคลจากครอบครัวจากชุมชนจากแหล่งความรู้ต่างๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะความบันเทิงและการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยมีลักษณะที่สำคัญคือไม่มีหลักสูตรไม่มีเวลาเรียนที่แน่นอนไม่จำกัดอายุไม่มีการลงทะเบียนและไม่มีการสอนไม่มีการรับประกาศนียบัตรมีหรือไม่มีสถานที่แน่นอนเรียนที่ไหนก็ได้ ลักษณะการเรียนส่วนใหญ่เป็นการเรียนเพื่อความรู้และนันทนาการ อีกทั้งยังไม่จำกัดเวลาเรียนสามารถเรียนได้ตลอดเวลาและเกิดขึ้นในทุกช่วงวัยตลอดชีวิต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะการวิจัยที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ถือว่ามีคุณค่าและเป็นสิ่งสำคัญในการบูรณาการกระบวนการพัฒนาเยาวชนตามหลักการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เชิงพุทธบูรณาการในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ให้มีประสิทธิภาพ ภาครัฐควรจัดโครงการกิจกรรมที่ส่งเสริมให้

คนในชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อแสดงความรักสามัคคีกลมเกลียวในกิจกรรม ดังต่อไปนี้ กิจกรรมการพัฒนาพื้นที่ฟูจิใจเพื่อลดสภาวะความขัดแย้ง ลดการเบียดเบียนกัน ยอมรับฟังเหตุผลและความคิดเห็นของคนผู้อื่น กิจกรรมการรณรงค์ส่งเสริมความปรองดองความสามัคคีระหว่างครัวเรือน ชุมชน ท้องถิ่น จนถึงระดับจังหวัด และภูมิภาค

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาและพัฒนาเยาวชนในเขตพื้นที่อื่นๆ โดยใช้รูปแบบแนวคิดหมู่บ้านรักษาศีล 5

2) ควรมีการศึกษาลักษณะของการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนตามรูปแบบแนวคิดหมู่บ้านรักษาศีล 5 โดยมีการเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้โมเดลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

References

- Atthakorn, W. (2014). *Roi Et hospital offices' factors culminating in observing five precepts*. Thematic paper Graduate School Mahamakut Buddhist University.
- Director of Huayjoralche School. (2017). *Interview*, March, 20.
- National Office of Buddhism. (2014). *The Operation Manual Reconciliation Projects Using the Principles of the Buddhist Precepts 5 Village*. Bangkok: National Office of Buddhism Press.
- Nyani, Y. (2018). Buddhist Cardinal Principles for Peace and Harmony. *Journal of MCU Buddhapanya Review*, 3(1), 19-29.
- Phra Brahmagunabhorn (P. A. Payutto). (2007). *Dictionary of Buddhism (Word)*. (11th ed). Bangkok: MCU Press.
- Phra Brahmagunabhorn (P. A. Payutto). (2009). *Buddhadhamma*. (15th ed). Bangkok: Sahadhammika.
- Phrakhru Sunthonkhemapinan. (2017). Buddha's Panidhana: The Panithand Project to The Goodness. *Journal of MCU Buddhapanya Review*, 2(3), 43-56.
- Phrakhrupariyatrattananuyut and Uthai Satiman. (2017). Buddha Dhamma on Reducing Inequality in Thai Society. *Journal of MCU Buddhapanya Review*, 2(1), 49-58.

- Promdee, S. (2011). *An Application of the Five Precepts and Five Virtues to Living a Life: A Case Study of Nong Hin Sub-District, Nong Hin District, Loei Province*. Thematic paper Graduate School Mahamakut Buddhist University.
- Teacher Expertise of Bansaprang School. (2017). *Interview*, March, 19.
- The Ecclesiastical Provincial Governor of Nakhon Ratchasima. (2017). *Interview*, March, 25.
- The Sangha Supreme Council of Thailand. (2014). *The Mess of the Sangha Supreme Council of Thailand in the Five Precepts Village Project B.E. 2557*. Bangkok: National Office of Buddhism.